

Κύκλος Αυτομόρφωσης στην “Κοινωνία του Θεάματος” του Γκυ Ντεμπόρ

Κυριακή 20 Νοεμβρίου 2016 στις 6μμ.

Στις 8μμ. προβολή της ταινίας η
“Κοινωνία του Θεάματος” (Γκυ Ντεμπόρ, 1973)

Συναντήσεις κάθε 1η και 3η Κυριακή του
μήνα στις 6μμ.

Στο κατειλημμένο αναψυκτήριο της Ανάληψης,
Βύρωνα

Τρόλλει 11, Λεωφ. 203/204/209/054 (στ. Αγορά)
Λεωφ. 732 (9η Φορμίωνος)

“Το θέαμα δεν είναι σύνολο εικόνων αλλά μια κοινωνική σχέση ατόμων διαμεσολαβούμενη από τις εικόνες”. (ΚτΘ, Θ. 4)

“Το θέαμα γενικά, ως η συγκεκριμένη αντιστροφή της ζωής, είναι η αυτόνομη κίνηση του μη-ζώντος” (ΚτΘ, Θ.2)

“Μέσα στον πραγματικά αντεστραμμένο κόσμο, το αληθινό είναι μια στιγμή του ψεύτικου” (ΚτΘ, Θ.9)

“Οι καταστασιακοί επανέκτησαν αυτό το κρίσιμο στοιχείο στον Μαρξ προτιμώντας τα πρώιμα γραπτά του και το πρώτο κεφάλαιο του “Κεφαλαίου”. Οι ιδέες των καταστασιακών, που ήταν μια θεωρητική έκφραση της **επανανακάλυψης της επαναστατικής υποκειμενικότητας από το προλεταριάτο**, ενέπνευσε πολλούς το 1968 και αργότερα. Είναι μια ουσιώδης αναφορά για μας σήμερα. Όμως αυτή η επανεπιβεβαίωση του υποκειμένου στην θεωρία και την πράξη δεν νίκησε τον εχθρό σε εκείνη την περίοδο - αντίθετα βύθισε το κεφάλαιο στην κρίση”.

Aufheben

ΓΚΥ ΝΤΕΜΠΟΡ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

και των συνθηκών

οργάνωσης και δράσης της

διεθνούς καταστασιακής τάσης

Μετάφραση
Νίκος Β. Αλεξίου
Επιμέλεια
Νίκος Κούρκουλος

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ON THE POVERTY

OF

STUDENT LIFE

situationist international

Η ΚΔ στο ICA του Λονδίνου, 1960

Ίδρυση της ΚΔ, Αύγουστος 1957, Ιταλία. Διακρίνονται οι: Πινό-Γκαλίτσιο, Σιμοντό, Βερόν, Μπερυσταίν, Ντεμπόρ, Γιρν, Όλμο

Συνέδριο της ΚΔ, Βενετία, 1969

Συνέδριο της ΚΔ. Αντβέρπ, Βέλγιο, 1962

internationale lettriste

Il faut Recommencer La Guerre en Espagne

Voilà déjà quinze ans que Franco s'accroche au pouvoir, salit cette part de notre avenir que nous avons laissé perdre avec l'Espagne. Les églises que nos amis ont brûlé dans ce pays sont reconstruites, et les bagnes refermés sur les meilleurs de nous. Le Moyen-Age commence à la frontière, et notre silence l'affermir.

Pour en finir avec le Confort Nihiliste

Nous savons que toutes les réalités nouvelles sont elles-mêmes provisoires, et toujours trop peu pour nous suffire. Nous les défendons parce que nous ne nous connaissons rien de mieux à faire; et parce qu'est, en somme, notre métier.

Mais l'indifférence ne nous est pas permise devant les étouffantes valeurs du présent; quand elles sont garanties par une Société de prisons, et quand nous vivons devant les portes des prisons.

Nous ne voulons à aucun prix participer, accepter de nous taire, accepter.

Ne serait-ce que par orgueil, il nous déplaît de ressembler à trop de gens.

Le vin rouge et la négation dans les cafés, les vérités premières du désespoir ne seront pas l'aboutissement de ces vies si difficiles à défendre contre les pièges du silence, les cent manières de SE RANGER.

Au-delà de ce manque toujours ressenti, au-delà de l'inévitable et inexcusable déperdition de tout ce que nous avons aimé, le jeu se joue encore, nous sommes. Toute forme de propagande sera donc bonne.

Nous avons à promouvoir une insurrection qui nous concerne, à la mesure de nos revendications.

Nous avons à témoigner d'une certaine idée du bonheur même si nous l'avons connue perdante, idée sur laquelle tout programme révolutionnaire devra d'abord s'aligner.

Guy-Ernest DEBORD.

Totem et Tabou

Présenté le 11 février 1952 et immédiatement interdit par la Censure pour des motifs demeurés vagues, le premier film de Gil J Wolman « L'ANTICONCEPT » n'a pu être revu, depuis, même en exploitation non commerciale.

Ce film qui marque un tournant décisif du Cinéma est défendu au public par une Commission composée de pères de familles et de colonels de gendarmerie.

Quand on ajoute à l'aveuglement professionnel du critique les pouvoirs du flic, les imbéciles interdisent ce qu'ils ne comprennent pas.

« L'ANTICONCEPT » est en vérité plus chargé d'explosifs pour l'intelligence que l'ennuyéux camion du « SALAIRE DE CLOUZOT »; plus offensif aujourd'hui que les images d'Eisenstein dont on a eu si longtemps peur en Europe.

Mais le côté le plus ouvertement menaçant d'une telle œuvre est de contester absolument les critères et les périssables convenances de ces pères de familles et de ces colonels de gendarmerie; de rester, à l'origine des troubles qui viendront, quand les censeurs fantoches seront oubliés.

Guy-Ernest DEBORD.

Le scandale n'est pas qu'on se tue, c'est qu'on nous fasse vivre comme ça.

Jean-Michel MENSION.

Manifeste Du Groupe Algérien De L'Internationale Lettriste

Nul ne meurt de faim, ni de soif, ni de froid. On ne meurt que de l'absence de sens. La philosophie est science.

A la Recherche De l'Asymptote

(Fragments)

Il y a quelques semaines, les journaux annonçaient en cinq ou six lignes qu'en étudiant des clichés obtenus dans certaines conditions, un groupe d'universitaires américains avait constaté que la vitesse de la lumière était variable.

En février 1950, Einstein écœuré par l'incertitude scientifique adoptait le dieu harmonisateur de Spinoza, déclarant dans la préface de la troisième édition de « Meaning of relativity » qu'il ne pouvait admettre que « Dieu joue aux dés avec le Cosmos ».

Partant de la théorie des « quantas » Werner Heisenberg affirme le principe de l'incertitude, rejetant la trinité — immuable, pensait-on — de toute science: la continuité, le déterminisme et la causalité.

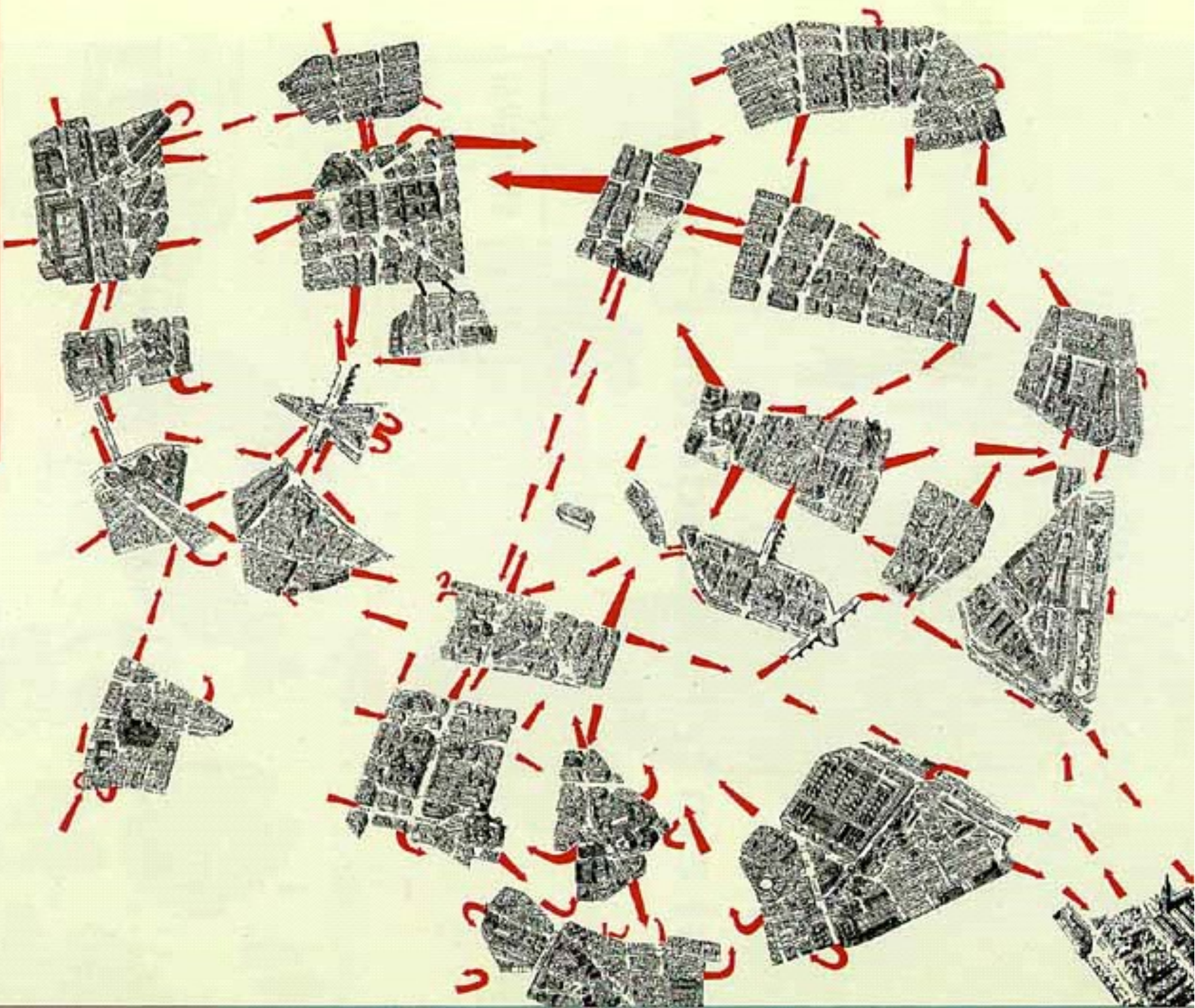
Le seul principe d'investigation scientifique est, en fin de compte, le calcul des probabilités. Les sciences dites exactes se voient violentées, après coup, à la suite de chaque découverte et acceptent l'humour détourné comme moyen de connaissance. (N'ont-elles pas eu leur Lautréamont en Evariste Gallois ?)

La biologie de Pavlov et la génétique mitchourinienne infirment toute règle et introduisent dans ces disciplines l'empirisme artisanal des plasticiens. Chaque fois qu'une école littéraire apportait une idée nouvelle de la beauté, ses manifestes prêtaient à sourire alors qu'il ne s'agissait que de domaines — pouvait-on croire — rhétoriques. Quelle attitude sied-elle devant ce renversement des vérités ?

La philosophie, de combinaison d'idées est devenue combinaison de mots. « On ne pense plus, on compile. On ne crée plus, on collationne les mots vides. Les systèmes se traduisent les uns des autres par synonymie et truquage. » La philosophie est science.

GUIDE
PSYCHOGEOGRAPHIQUE
DE PARIS

EDITÉ PAR LE GABRIEL LINGUET
REUNION LE MOULIN ET
PIERRE L'AMOUR

DISCOURS SUR LES PASSIONS DE L'AMOUR
pentes psychogéographiques de la dérive et localisation
d'unités d'ambiance

par G. E. DEBORD

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Η **Καταστασιακή Διεθνής (ΚΔ)** δημιουργήθηκε το **1957** από τη σύντηξη αρκετών μικρών ριζοσπαστικών πρωτοποριακών τάσεων από τον χώρο της τέχνης: της **Λεττριστικής Διεθνούς**, του **Διεθνούς Κινήματος για ένα Φαντασιακό Bauhaus** (που προήλθε από την COBRA), και της **Ψυχογεωγραφικής Εταιρίας του Λονδίνου**. Αργότερα, η ΚΔ άντλησε ιδέες και από άλλες ομάδες όπως η ομάδα “Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα”.

Τα ιδεολογικά θεμέλια της **ΚΔ** προέρχονται κυρίως από τον αντι-ολοκληρωτικό Μαρξισμό και τα πρωτοποριακά κινήματα τέχνης των αρχών του 20ου αιώνα, ιδιαίτερα το **Dada** και τον **Σουρεαλισμό**. Συνολικά, η καταστασιακή θεωρία αντιπροσωπεύει την προσπάθεια σύνθεσης αυτών των διαφορετικών πεδίων σε μια σύγχρονη και περιεκτική κριτική του αναπτυγμένου καπιταλισμού των μέσων του 20ου αιώνα. Οι καταστασιακοί αναγνωρίζουν ότι ο καπιταλισμός έχει αλλάξει από την εποχή των πιο καθοριστικών γραπτών του Μαρξ, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα ότι η ανάλυσή του για τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής παραμένει βασικά ορθή. Επαναεπεξεργάστηκαν και επέκτειναν αρκετες κλασσικές μαρξικές έννοιες όπως αυτήν της **αλλοτρίωσης**.

Στη διευρυμένη ερμηνεία τους για την μαρξιστική θεωρία, οι καταστασιακοί ισχυρίστηκαν ότι η μιζέρια της κοινωνικής αλλοτρίωσης και του φетиχισμού του εμπορεύματος δεν περιορίζονταν πλέον στα θεμελιώδη συστατικά της καπιταλιστικής κοινωνίας αλλά είχαν πλέον στην εποχή του αναπτυγμένου καπιταλισμού επεκταθεί σε κάθε πτυχή της ζωής και του πολιτισμού. Απέρριπταν την ιδέα ότι οι φαινομενικές επιτυχίες του αναπτυγμένου καπιταλισμού – όπως η τεχνολογική εξέλιξη, το αυξημένο εισόδημα και ο αυξημένος ελεύθερος χρόνος – θα μπορούσαν να υπερκεράσουν την κοινωνική δυσλειτουργία και αποσύνθεση της καθημερινής ζωής που επέφερε ταυτόχρονα.

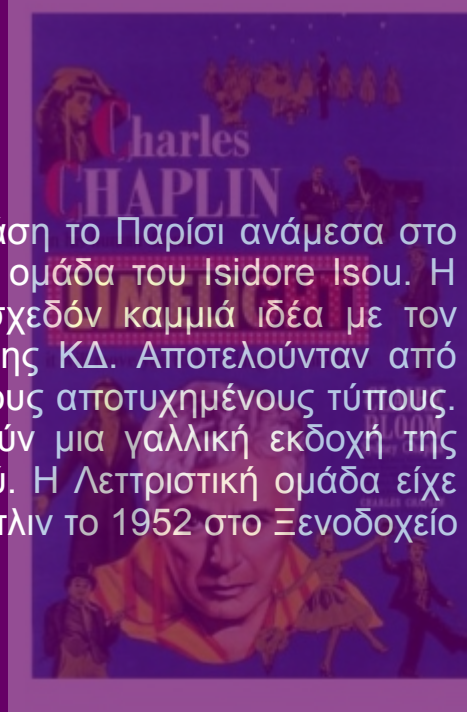
Ουσιώδης στην καταστασιακή θεωρία είναι η έννοια του θεάματος, μια ενιαία κριτική του αναπτυγμένου καπιταλισμού ο οποίος χαρακτηρίζεται από την σταδιακά αυξανόμενη τάση προς την έκφραση και διαμεσολάβηση των κοινωνικών σχέσεων μέσα από αντικείμενα. Για τους καταστασιακούς η μετατόπιση αυτή από την ατομική έκφραση μέσω των άμεσα βιωμένων εμπειριών, ή αλλιώς την από πρώτο χέρι εκπλήρωση των αυθεντικών επιθυμιών, στην διαμεσολαβημένη μέσω της ανταλλαγής ή κατανάλωσης εμπορευμάτων ατομική έκφραση, ή αλλιώς η παθητική από δεύτερο χέρι αλλοτρίωση/αποξένωση, επιφέρει σημαντική και με βαθιές προεκτάσεις ζημιά στην ποιότητα της ανθρώπινης ζωής τόσο για τα άτομα όσο και για την κοινωνία.

Εξίσου σημαντικά είναι τα πρωταρχικά μέσα αντίδρασης/εξουδετέρωσης του θεάματος: η **κατασκευή καταστάσεων**, στιγμών ζωής που κατασκευάζονται σκόπιμα (άρα εμπρόθετα και ενσυνείδητα) με σκοπό την επαναφύπνιση και την επιδίωξη αυθεντικών επιθυμιών, την βίωση της ζωής και της περιπέτειας, και την απελευθέρωση της καθημερινής ζωής.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

ΛΕΤΤΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ:

Η Λεττριστική Διεθνής ήταν μια κολλεκτίβα ριζοσπαστών καλλιτεχνών και θεωρητικών με βάση το Παρίσι ανάμεσα στο 1952 και το 1957. Δημιουργήθηκε από τον Γκυ Ντεμπόρ σαν σχίσμα από την Λεττριστική ομάδα του Isidore Isou. Η χρήση του ονόματος “Λεττριστική” ήταν μάλλον ειρωνική καθώς η ΛΔ δεν μοιραζόταν σχεδόν καμιά ιδέα με τον Λεττρισμό του Ιζού, και μπορεί να ειπωθεί κυρίως σαν μια πρώιμη/δοκιμαστική εκδοχή της ΚΔ. Αποτελούνταν από συγγραφείς, ποιητές του ήχου, μικροεγκληματίες, ανήλικα κορίτσια και αυτο-χαρακτηριζόμενους αποτυχημένους τύπους. Το καλοκαίρι του 1953 ο μέσος όρος ηλικίας τους ήταν 20 ετών. Μπορούν να θεωρηθούν μια γαλλική εκδοχή της αμερικάνικης γενιάς των μπήνικς, ένα μίγμα διανοουμενισμού, διαμαρτυρίας και ηδονισμού. Η Λεττριστική ομάδα είχε δημιουργήσει ένα σκάνδαλο στη συνέντευξη τύπου για την τανία “*Limelight*” του Τσάρλι Τσάπλιν το 1952 στο Ξενοδοχείο Ριτζ.

CoBra: (από τα αρχικά των πόλεων Copenhagen-Brussels-Amsterdam).

Ευρωπαϊκό πρωτοποριακό κίνημα από το 1948 μέχρι το 1951. Ιδρύθηκε από τους Karel Appel, Constant, Corneille, Christian Dotremont, Asger Jorn, και Joseph Noiret με μια ενιαία αντίληψη ελευθερίας στο χρώμα και τη μορφή, καθώς και αντιπάθειας προς τον Σουρρεαλισμό και ενός ενδιαφέροντος για τον Μαρξισμό και τον μοντερνισμό.

Διεθνές Κίνημα για ένα Φανταστικό Bauhaus:

Προήλθε από μια διάσπαση της ομάδας COBRA και επαφής του Asger Jorn με τους Enrico Baj και Sergio Dangelo του “*Nuclear Art Movement*”.

Ψυχογεωγραφική Ένωση του Λονδίνου (London Psychogeographical Association):

Γνωστή και ως “Ψυχογεωγραφικό Ινστιτούτο του Λονδίνου” ή “Ψυχογεωγραφική Εταιρία του Λονδίνου”, πρωτοαναφέρεται από τον Βρετανό καλλιτέχνη Ralph Rumney, ως εκ των διοργανωτών της “Πρώτης Ψυχογεωγραφικής Έκθεσης” στις Βρυξέλλες. Τελικά συγχωνεύθηκε στην ΚΔ.

Their working method was based on spontaneity and experiment, and they drew their inspiration in particular from children's drawings, from primitive art forms and from the work of Paul Klee and Joan Miró

COBRA (or CoBra) was a European avant-garde movement active from 1948 to 1951.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Περίοδοι:

- Καλλιτεχνική περίοδος (1958-1962)
- Πολιτική περίοδος (1962-1968)
- Μάης του 1968
- Ύστερη περίοδος (1968-1972)

Η ομορφιά είναι στον δρόμο

Αρχικά η ΚΔ είχε κατεξοχήν εστιάσει στην Τέχνη: η έμφαση είχε δοθεί σε έννοιες όπως η **ενιαία αστιακή ζωή (unitary urbanism)** και η ψυχογεωγραφία. Σταδιακά όμως το επίκεντρο μετατοπίστηκε προς την επαναστατική και πολιτική θεωρία. Η ΚΔ έφτασε στο απόγειο της δημιουργικής παραγωγής και επιρροής της το 1967 και το 1968. Το 1967 εκδίδονται τα δυο σημαντικότερα κείμενα του καταστασιακού κινήματος, η **“Κοινωνία του Θεάματος”** του Γκυ Ντεμπόρ και η **“Επανάσταση της Καθημερινής Ζωής”** του Ραούλ Βανεγκέμ. Η θεωρία που εκφράστηκε στα κείμενα αυτά όπως και άλλες καταστασιακές εκδόσεις άσκησαν πολύ σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση των ιδεών πίσω από την εξέγερση του Μάη του 1968 στη Γαλλία: αναφορές, φράσεις και σλόγκαν από τα κείμενα της ΚΔ ήταν πανταχού παρόντα σε αφίσες και γκράφιτι στη Γαλλία κατά τη διάρκεια της εξέγερσης.

Αναπτύσσοντας την ανάλυση της λογικής του εμπορεύματος, δηλαδή ότι τα εμπορεύματα να αποκτούν ιδεολογική αυτονομία από τη διαδικασία της παραγωγής τους ώστε η **“κοινωνική δραστηριότητα να παίρνει τη μορφή των αντικειμένων, που κυβερνούν τους παραγωγούς αντί αυτοί να κυριαρχούν στα εμπορεύματα**, η **“Κοινωνία του Θεάματος”** κατανοεί την κοινωνία ως διαιρεμένη ανάμεσα στο παθητικό υποκείμενο που καταναλώνει το θέαμα και το ίδιο το πραγματοποιημένο θέαμα.

« NOUS NE VOULONS
PLUS TRAVAILLER
AU SPECTACLE DE
LA FIN DU MONDE,
MAIS À LA FIN
DU MONDE DU
SPECTACLE. »

Class Wargames Presents

Guy Debord's
The Game of War

(the extended film script)

by

Richard Barbrook

&

Fabian Tompsett

ABOLITION
DU TRAVAIL
ALIÈNE

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Βασικές Έννοιες: Τέχνη και καθημερινή ζωή

“Δεν υπάρχει ελευθερία στη χρήση του χρόνου χωρίς την κατοχή των σύγχρονων εργαλείων κατασκευής της καθημερινής ζωής. Η χρήση τέτοιων εργαλείων θα σημαδέψει το άλμα από μια ουτοπική επαναστατική τέχνη σε μια πειραματική επαναστατική τέχνη”. (Γκυ Ντεμπόρ, *Internationale Situationniste*, τχ.6)

“Η καθημερινή ζωή είναι το μέτρο των πάντων: της ολοκλήρωσης ή της μη ολοκλήρωσης των ανθρώπινων σχέσεων, της χρήσης του βιωμένου χρόνου, των ερευνών της τέχνης, της επαναστατικής πολιτικής”, (Γκυ Ντεμπόρ)

- κατάσταση: Στο πρώτο τεύχος του περιοδικού της ΚΔ ορίζεται ως “στιγμή ζωής, δομημένη συγκεκριμένα και σκόπιμα από τη συλλογική οργάνωση ενός ενιαίου κλίματος, μαζί με ένα παιχνίδι γεγονότων”. Περιπλάνηση, ελευθερία και κριτική σκέψη.

- ενιαία πολεοδομία: Η θεωρία της συνδυασμένης χρήσης τέχνης και τεχνικής, ως μέσα που συνεισφέρουν στην δόμηση ενός ενιαίου περιβάλλοντος διαβίωσης, σε δυναμική σχέση με πειράματα συμπεριφοράς. Η αρχιτεκτονική για τους Καταστασιακούς αποτελούσε το αποκορύφωμα της θεμελίωσης της τέχνης στη ζωή, ενώ οι δημιουργικές πρακτικές που προαναφέρθηκαν φιλοδοξούσαν αφενός να καταργήσουν την καθιερωμένη πολεοδομία, αφετέρου να διαμορφώσουν τις προϋποθέσεις, ώστε το αστικό περιβάλλον να λειτουργεί ενοποιητικά όχι μόνο χωρικά, αλλά και κοινωνικοπολιτικά.

- ψυχογεωγραφία: Η μελέτη των εξειδικευμένων επιπτώσεων του γεωγραφικού περιβάλλοντος (είτε είναι συνειδητά οργανωμένο είτε όχι) επί των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς των ατόμων. Ο όρος πρωτοεμφανίστηκε ήδη το 1955 στα πλαίσια των Λεττριστών από τον Guy Debord και αποτέλεσε πρωτεύον μεθοδολογικό εργαλείο για τους Καταστασιακούς, και κατ' επέκταση για τις μεταγενέστερες θεωρίες για την πόλη. Βασική πρακτική της ψυχογεωγραφίας αποτελεί η περιπλάνηση (*dérive*), ω μέθοδος αστικής εξερεύνησης, ενώ τα αποτελέσματα της καταγράφονταν στους λεγόμενους *ψυχογεωγραφικούς* χάρτες. Οι χάρτες αυτοί ήταν αποσπασματικές, υποκειμενικές αναπαραστάσεις διαδρομών στην πόλη, που πρότειναν μια διαφορετική ανάγνωση του αστικού τοπίου, όπως βιώθηκε εφήμερα από τον περιπλανώμενο.

- μεταστροφή: η ένταξη προηγούμενης ή παρούσας καλλιτεχνικής παραγωγής σε μια ανώτερη κατασκευή ενός περιβάλλοντος. Με την έννοια αυτή δεν μπορεί να υπάρξει καταστασιακή ζωγραφική ή μουσική, αλλά καταστασιακή χρήση των μέσων αυτών.

“Σύντμηση της έκφρασης: μεταστροφή προκατασκευασμένων αισθητικών στοιχείων. Είναι η ενσωμάτωση σημερινών ή περασμένων καλλιτεχνικών παραγωγών σε μια ανώτερη κατασκευή του περιβάλλοντος. Μ' αυτή την έννοια, δεν μπορεί να υπάρχει καταστασιακή ζωγραφική ή μουσική, αλλά καταστασιακή χρήση αυτών των μέσων. Με μια απλούστερη έννοια, η μεταστροφή στο εσωτερικό παλιών πολιτιστικών σφαιρών, είναι μια μέθοδος προπαγάνδας, που μαρτυρά τον μαρασμό και την απώλεια ενδιαφέροντος αυτών των σφαιρών.” (*Καταστασιακή Διεθνής, τεύχος 1*, 1958)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Βασικές Έννοιες: Το Θέαμα

Οι καταβολές της έννοιας του θεάματος είναι στην μαρξική θεωρία της αλλοτρίωσης και του φετιχισμού.

- **αλλοτρίωση**: Η μαρξική έννοια της αλλοτρίωσης περιγράφει την **αποξένωση** (*estrangement*, γερμ. *Entfremdung*) των ανθρώπων από πλευρές της ουσίας τους ως είδος ("**species-essence**", γερμ. *Gattungswesen*) σαν αποτέλεσμα της ζωής σε διαστρωματωμένες κοινωνικές τάξεις. Η αλλοτρίωση είναι αποτέλεσμα του να είναι κανείς ένα μηχανιστικό μέρος μιας κοινωνικής τάξης, συνθήκη που αποξενώνει ένα άτομο από την ανθρωπότητά του. Μέσα στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, η θεωρητική βάση της αλλοτρίωσης είναι η απώλεια από τον εργάτη της ικανότητας να καθορίζει την ζωή και τη μοίρα του, καθώς απογυμνώνεται από το δικαίωμα να συλλαμβάνει τον εαυτό του ως τον "κύριο" των ίδιων των πράξεών του· να καθορίζει τον χαρακτήρα τους· να καθορίζει τις σχέσεις με τους άλλους· και να κατέχει κομμάτια αξίας που από υπηρεσίες και αγαθά που παράγει. Παρόλο που ο εργάτης είναι αυτόνομο, αυτοπραγματωμένο ανθρώπινο ον, ως οικονομική οντότητα αυτός ο εργάτης κατευθύνεται σε στόχους και εκτρέπεται σε δραστηριότητες που υπαγορεύονται από την αστική τάξη, που κατέχει τα μέσα παραγωγής, με σκοπό να αποσπάσει από τον εργάτη τη μέγιστη υπεραξία στο πλαίσιο του ανταγωνισμού μεταξύ των καπιταλιστών.

- **φετιχισμός του εμπορεύματος**: η αντίληψη των κοινωνικών σχέσεων που εμπλέκονται στη διαδικασία παραγωγής όχι ως σχέσεων μεταξύ ανθρώπων αλλά ως οικονομικών σχέσεων ανάμεσα στο χρήμα και τα εμπορεύματα που ανταλλάσσονται στην αγορά. Ο φετιχισμός του εμπορεύματος μετασχηματίζει τις υποκειμενικές, αφηρημένες πλευρές της αξίας σε αντικειμενικά, αληθινά πράγματα που οι άνθρωποι πιστεύουν ότι έχουν εσωτερική αξία. Έτσι, στον καπιταλισμό οι κοινωνικές σχέσεις - ποιος παράγει τι, ποιος δουλεύει για ποιον, ο χρόνος παραγωγής ενός εμπορεύματος κ.λπ. - γίνονται αντιληπτές ως οικονομικές σχέσεις ανάμεσα σε αντικείμενα, με άλλα λόγια τι αξία έχει ένα εμπόρευμα σε σχέση με ένα άλλο. Συνεπώς, η ανταλλαγή των εμπορευμάτων στην σφαίρα της αγοράς **αποκρύπτει** (εξ ου ο **φετιχιστικός** χαρακτήρας) τον αληθινό οικονομικό χαρακτήρα των ανθρώπινων σχέσεων παραγωγής, ανάμεσα στον εργάτη και τον καπιταλιστή.

- **πραγματοποίηση**: Στο "*Ιστορία και Ταξική Συνείδηση*" (1923), ο Λούκατς ξεκίνησε από τη θεωρία του φετιχισμού του εμπορεύματος για να αναπτύξει την έννοια της **πραγματοποίησης**, δηλ. του ψυχολογικού μετασχηματισμού μιας **αφαίρεσης** σε συγκεκριμένο αντικείμενο, ως του βασικού εμποδίου στην ανάπτυξη ταξικής συνείδησης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Βασικές Έννοιες: Το Θέαμα

Με τον ίδιο τρόπο που ο καπιταλισμός εμπορευματοποιεί τον υλικό κόσμο, οι καταστασιακοί ισχυρίζονται ότι εμπορευματοποιεί την εμπειρία και την αντίληψη. **Το θέαμα είναι η ενοποιημένη, διαρκώς αυξανόμενη μάζα εικόνων-αντικειμένων και εμπορευματοποιημένων εμπειριών που έχουν αποσπαστεί από κάθε πλευρά της ζωής** και συντήκονται σε ένα κοινό ρεύμα στο οποίο η ενιαιότητα της ζωής δεν μπορεί πια να επαναθεμελιωθεί. Η πραγματικότητα θεωρούμενη μερικά ξεδιπλώνεται στην ίδια της τη γενική ενότητα, ως ένας αποσπασμένος ψευδο-κόσμος, ένα αντικείμενο απλής ενατένισης. Η εξειδίκευση των εικόνων ολοκληρώνεται στον κόσμο της αυτόνομης εικόνας, όπου ο ψεύτης ψεύδεται στον ίδιο του τον εαυτό.

Για να επιβιώσει το θέαμα πρέπει να διατηρεί τον κοινωνικό έλεγχο και να χειρίζεται αποτελεσματικά όλες τις απειλές για την κοινωνική τάξη. Αυτό συμβαίνει μέσω της **επαναφομοίωσης (Recuperation)**, δηλαδή της διαδικασίας μέσω της οποίας το θέαμα “ανακόπτει” ριζοσπαστικές κοινωνικές και πολιτικές ιδέες και εικόνες, τις εμπορευματοποιεί και τα ενσωματώνει με ασφάλεια πίσω στην επικρατούσα κοινωνία. Είναι το αντίθετο της μεταστροφής, όπου συμβατικές ιδέες και έννοιες ξαναοργανώνονται και επανατοποθετούνται σε κάποιο πλαίσιο με ριζοσπαστικές προθέσεις.

Στα “**Σχόλια πάνω στην “Κοινωνία του Θεάματος”**”, ο Ντεμπόρ διακρίνει τρεις εμφανίσεις του θεάματος:

- Το **συγκεντρωμένο** θεαματικό: το θέαμα που συνδέεται με τη συγκεντρωτική γραφειοκρατία (κυρίως τις πρώην χώρες του Ανατολικού Μπλοκ και τον Φασισμό) αλλά ακόμα και αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες σε περιόδους κρίσης. Κάθε πλευρά της ζωής συγκεντροποιείται και ταυτίζεται με τη γραφειοκρατία. Το συγκεντρωμένο θεαματικό ταυτίζεται γενικά με έναν ισχυρό πολιτικό ηγέτη και καθίσταται αποτελεσματικό μέσα από ένα κράτος μόνιμης βίας και πολιτικού τρόμου.
- Το **διάχυτο** θεαματικό: είναι το θέαμα που συνδέεται κυρίως με τον αναπτυγμένο καπιταλισμό και την αφθονία των εμπορευμάτων. Τα εμπορεύματα “συγκρούονται” μεταξύ του, το καθένα ισχυριζόμενο ότι είναι το μοναδικό, αποτρέποντας έτσι τον καταναλωτή να καταναλώσει το όλον. Είναι πιο αποτελεσματικό από το συγκεντρωτικό θεαματικό καθώς λειτουργεί μέσα από την “αποπλάνηση” και το δέλεαρ και όχι τη βία, και έτσι πιο αποτελεσματικό στην καταστολή μη-θεαματικών αντιλήψεων.
- Το **ενσωματωμένο** θεαματικό: το θέαμα που συνδέεται με τις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες. Δανείζεται γνωρίσματα τόσο από το συγκεντρωμένο όσο και το διάχυτο θεαματικό παράγοντας μια νέα σύνθεση. Ο Ντεμπόρ ισχυρίζεται ότι πρόκειται για μια πολύ πρόσφατη εμφάνιση του θεαματικού, ξεκινώντας από τη Γαλλία και την Ιταλία. Συνήθως φέρει την ταμπέλα της φιλελεύθερης δημοκρατίας. Εισάγει μια κατάσταση μόνιμης γενικής μυστικότητας, όπου ειδήμονες και ειδικοί υπαγορεύουν την ηθικότητα, τις στατιστικές και τις απόψεις του θεάματος. Η τρομοκρατία είναι ο κατασκευασμένος εχθρός του θεάματος, χωρίς την οποία, κατά τον Ντεμπόρ, το ενσωματωμένο θεαματικό δεν θα επιβίωνε γιατί χρειάζεται κάτι με το οποίο να συγκρίνεται ώστε να επιδεικνύει την “προφανή” ανωτερότητα και τελειότητά του.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ (ΚΔ): σύντομη αναδρομή – βασικές ιδέες

Βασικές Έννοιες: **Ιδεολογία-Πολιτική**

“Το θέαμα είναι η κατεξοχήν ιδεολογία, γιατί εκθέτει και εκδηλώνει, στην ολότητα του, την ουσία κάθε ιδεολογικού συστήματος: την εξαθλίωση, την καθυπόταξη και την άρνηση της πραγματικής ζωής”.

- **ιδεολογία**: οι καταστασιακοί διατήρησαν μια σταθερή αντίθεση σε κάθε μορφή ιδεολογίας, συλλαμβάνοντάς τις ως αφηρημένες υπερδομές που τελικά εξυπηρετούν μόνο στη δικαιολόγηση της οικονομικής βάσης μιας δεδομένης κοινωνίας: συνεπώς απέρριψαν και τον όρο “καταστασιασμός” ως μια άτοπη και αυτο-αντιφατική έννοια. Στην **ΚτΘ** ο Ντεμπόρ ισχυρίζεται ότι η ιδεολογία είναι “**η αφηρημένη θέληση για την καθολικότητα και η ψευδαίσθηση που απορρέει από αυτήν**” που “**νομιμοποιείται στην σύγχρονη κοινωνία από την καθολική αφαίρεση και την ουσιαστική δικτατορία της ψευδαίσθησης**”.

- **πολιτική**: η ΚΔ ήταν απόλυτα πιστή σε μια βαθιά αντι-πολιτική στάση, δηλ. μια ενεργή αντίθεση στην πολιτική ως εξειδικευμένης και διαχωρισμένης δραστηριότητας, όπως και η Τέχνη. Στο περιοδικό της ΚΔ γράφεται: “Ο όρος “πολιτικό κίνημα” σημαίνει σήμερα την εξειδικευμένη δραστηριότητα των αρχηγών ομάδων ή κομμάτων που αντλούν από την οργανωμένη παθητικότητα των μελών τους την κατασταλτική δύναμη της μελλοντικής τους εξουσίας. Η ΚΔ δεν θέλει να έχει καμιά σχέση με οποιαδήποτε μορφή ιεραρχικής εξουσίας. Συνεπώς η ΚΔ δεν είναι ούτε πολιτικό κίνημα ούτε ομάδας κοινωνιολογικής μελέτης της πολιτικής μυστικοποίησης”. Η πολιτική στην οποία συμμετέχει η ΚΔ είναι το να συμβάλλει στην θεωρητική και πρακτική σύνδεση και οργάνωση ενός νέου επαναστατικού κινήματος, ενός προλεταριακού κινήματος χειραφέτησης ώστε να ξεπεραστεί η παλιά εξειδικευμένη πολιτική.

- **η σχέση με τον μαρξισμό και τον αναρχισμό**: η καταστασιακή θεωρία, ιδιαίτερα η θεωρία του θεάματος, τοποθετείται στην παράδοση της μαρξιστικής **κριτικής θεωρίας**. Όχι τυχαία η πρώτη φράση της **ΚτΘ** είναι μια μεταστροφή της πρώτης φράσης από το **Κεφάλαιο** του Μαρξ. Οι καταστασιακοί άσκησαν όμως έντονη κριτική στον “οικονομισμό” του Μαρξ και των επιγόνων, όπως και στις ιδεολογικές στρεβλώσεις των διάφορων μαρξισμών. Ταυτόχρονα η ριζική κριτική σε κάθε έννοια ιεραρχίας και κρατικής δομής δημιούργησε την διαδεδομένη άποψη ταυτοποίησης της ΚΔ ως αναρχικών. Στην πραγματικότητα η **ΚΔ** διαφοροποιήθηκε τόσο από τον μαρξισμό όσο και τον αναρχισμό προσπαθώντας να ξαναφέρουν μαζί την “ελευθεριακή” και τη “διαλεκτική” πλευρά μιας επαναστατικής θεωρίας. Για τον Ντεμπόρ:

“το σχίσμα ανάμεσα στον μαρξισμό και τον αναρχισμό έπληξε αμφότερα τα ρεύματα. Οι αναρχικοί ορθά άσκησαν κριτική στις αυταρχικές και οικονομίστικες τάσεις του Μαρξισμού αλλά το έκαναν γενικά με έναν μη-διαλεκτικό, ανιστορικό και ηθικιστικό τρόπο...και αφήνοντας τον Μαρξ και μερικούς ακόμα ριζοσπάστες μαρξιστές ουσιαστικά με το μονοπώλιο της συνεκτικής διαλεκτικής ανάλυσης – μέχρι που οι καταστασιακοί έφεραν τελικά μαζί ξανά τις ελευθεριακές και διαλεκτικές πλευρές”.

“Κοινωνία του Θεάματος” : μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 1: Ο ολοκληρωμένος διαχωρισμός

- **Μαρξ:** Ο πλούτος των κοινωνιών στις οποίες επικρατεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, εμφανίζεται ο ίδιος ως μια τεράστια συσσώρευση εμπορευμάτων.
- **Debord:** Ολόκληρη η ζωή των κοινωνιών στις οποίες κυριαρχούν οι σύγχρονες συνθήκες παραγωγής προαναγγέλλεται ως μια απέραντη συσσώρευση θεαμάτων. Ό,τι υπήρξε ως άμεσο βίωμα έχει απομακρυνθεί σε μια αναπαράσταση (ΚτΘ, Θέση 1).

“Το Θέαμα δεν είναι σύνολο εικόνων. Είναι μια κοινωνική σχέση μεταξύ ατόμων που διαμεσολαβείται από εικόνες”. (Θ.4)

“Το Θέαμα είναι το κεφάλαιο σε έναν τέτοιο βαθμό συσσώρευσης ώστε να μετατρέπεται σε εικόνα”. (Θ. 34)

Στο κεφάλαιο αυτό ο Ντεμπόρ αναθεωρεί την ανάλυση του Μαρξ για τον φετιχισμό του εμπορεύματος γύρω από την έννοια του θεάματος. Ο κόσμος του θεάματος είναι ένας κόσμος αναποδογυρισμένος· και καθώς υλοποιείται, η ιδεολογία γίνεται πραγματική σε κάθε πεδίο της ατομικής και κοινωνικής ζωής. Το θέαμα διαχωρίζει ένα άτομο από το είναι του/της και ως κληρονόμος της θρησκείας, αποτελεί την “υλική ανακατασκευή της θρησκευτικής αυταπάτης”.

α) το θέαμα δεν είναι μια συσσώρευση εικόνων αλλά κοινωνική σχέση. Δεν μπορεί σαφέστατα να ταυτίζεται με τα ΜΜΕ ή τη διαφήμιση: “το θέαμα **δεν** μπορεί να νοηθεί σαν κατάχρηση ενός κόσμου της όρασης, σαν ένα προϊόν των τεχνικών μαζικής διάδοσης εικόνων” (ΚτΘ, Θ. 5). Με το ίδιο σκεπτικό, λέει παρακάτω: “Αν το θέαμα, θεωρημένο υπό τη στενή έννοια των “μέσων μαζικής επικοινωνίας”, που αποτελούν την πιο συντριπτική επιφανειακή του εκδήλωση, μπορεί να φανεί ότι κατακλύζει την κοινωνία σαν ένας απλός τεχνικός εξοπλισμός, η εφαρμογή αυτή δεν είναι ουδέτερη, κάθε άλλο: αποτελεί τη συγκεκριμένη εργαλειοποίηση που αρμόζει στην αυτόνομη κίνησή του» (ΚτΘ, Θέση 24).

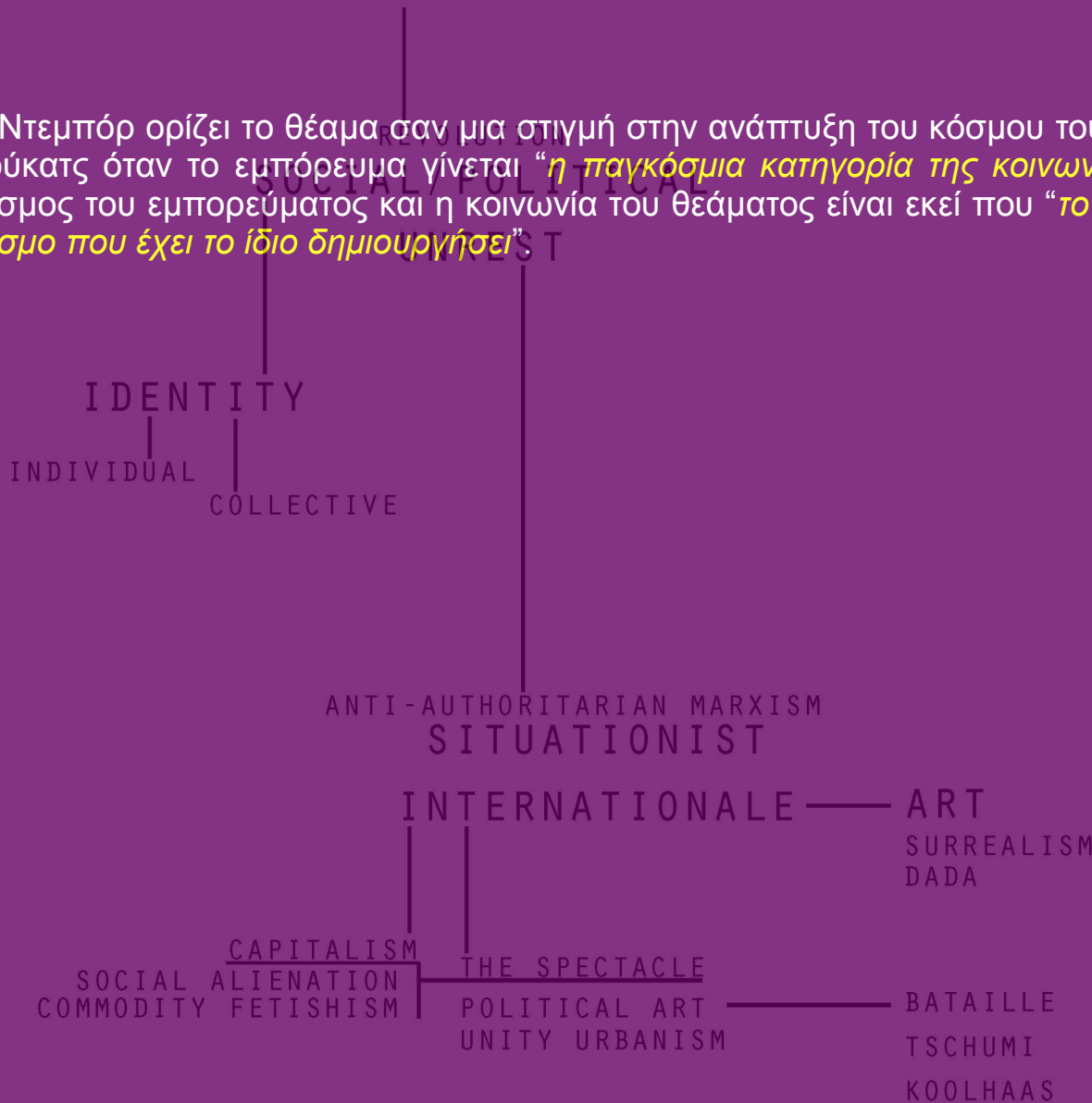
β) το θέαμα από την μια είναι η κοινωνία στην ολότητά της, αλλά την ίδια στιγμή είναι ένα μέρος της κοινωνίας, και το εργαλείο με το οποίο αυτό το μέρος καταλήγει να κυριαρχεί στο όλον. **Το θέαμα είναι η διαδικασία συγκρότησης της εικόνας μιας ψευδο-ολότητας στη θέση του πραγματικά διαχωρισμένου και κατακερματισμένου κόσμου που συγκροτούν το κράτος και το κεφάλαιο.** Για το Κράτος η λειτουργία του ως εκφραστή του αφηρημένου “γενικού συμφέροντος”, δηλ. της επιβολής της κυριαρχίας του κεφαλαίου ως γενικής αρχής της κοινωνίας, είναι η ουσία του θεαματικού του πυρήνα. Αντίστοιχα η γενικευμένη αλλοτρίωση στη διαδικασία παραγωγής και η λειτουργία της αγοράς ως της πραγματικής ενότητας της κοινωνίας συνιστούν τον θεαματικό πυρήνα του κεφαλαίου. Η συσσώρευση του κεφαλαίου σε τέτοιο βαθμό ώστε να γίνεται η εικόνα μιας κοινωνικής σχέσης που ενώνει τα υποκείμενα διαχωρίζοντάς τα και τα διαχωρίζει μέσα από την ενότητα που το κεφάλαιο είναι.

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

DYSTOPIA

Κεφάλαιο 2: Το εμπόρευμα σαν θέαμα

Ο Ντεμπόρ ορίζει το θέαμα σαν μια στιγμή στην ανάπτυξη του κόσμου του εμπορεύματος, τη στιγμή που προέβλεψε ο Λούκας όταν το εμπόρευμα γίνεται “η παγκόσμια κατηγορία της κοινωνίας ως ολότητας”. Οτι βλέπει κανείς είναι ο κόσμος του εμπορεύματος και η κοινωνία του θεάματος είναι εκεί που “το εμπόρευμα στοχάζεται τον εαυτό του σε έναν κόσμο που έχει το ίδιο δημιουργήσει”

Q ■ 1. HOW DOES THE SPECTACLE ENHANCE THE ARCHITECTURAL EXPERIENCE? HOW IS THE CONCEPT OF SPECTACLE INCORPORATED INTO THE TECTONICS OF ARCHITECTURE?

SOURCES:

Debord, Guy. *Architecture and Capitalism: 16% of the World*. London: Bunker, 1977.

Q ■ WHAT IS A SPECTACLE? WHAT IS THE CONTEMPORARY INTERPRETATION OF THE SPECTACLE?

SOURCES:

Debord, Guy. *The Society of the Spectacle*. New York: Zone, 1994. Print.

Vaneigem, Raoul. *The Revolution of Everyday Life*. [Welcombe, England]: Rebel, 1994. Print.

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 3: Ενότητα και διαίρεση μέσα στην φαινομενικότητα

EVERYTHING IS FINE

Η θεαματική κοινωνία είναι ταυτόχρονα ενιαία και διαιρεμένη:

“Η μη πραγματική ενότητα που διακηρύσσει το θέαμα αποκρύπτει την ταξική διαίρεση πάνω στην οποία στηρίζεται η πραγματική ενότητα του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής”.

Αυτή η ενότητα της αλλοτρίωσης αποκρύπτει όλες τις ψευδο-αντιθέσεις της κοινωνίας του θεάματος.

NOBODY
IS
HAPPY

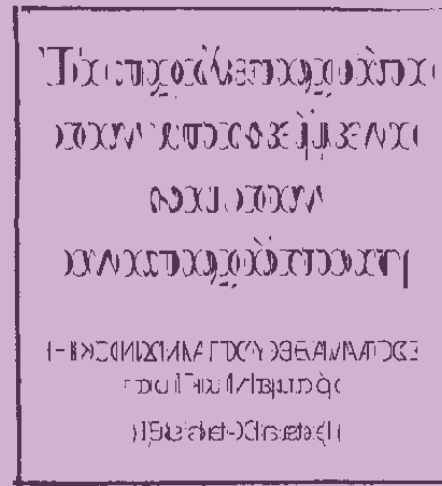

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση
Κεφάλαιο 4: Το Προλεταριάτο ως Υποκείμενο
και ως Αναπαράσταση

Το κεφάλαιο “Το προλεταριάτο σαν Υποκείμενο και Αναπαράσταση” είναι μια οξυδερκής μελέτη της ιστορίας του εργατικού κινήματος. Όσον αφορά το ζήτημα της κρίσης και της πτώσης μια από τις πιο σημαντικές θέσεις του Ντεμπόρ είναι η κριτική του στην προσπάθεια να θεμελιωθεί η προλεταριακή επανάσταση στους παλιότερους τρόπους παραγωγής. Η ασυνέχεια ανάμεσα στα καθήκοντα και την φύση της αστικής και της προλεταριακής επανάστασης είναι καθοριστική. Ο στόχος του προλεταριάτου στην επανάσταση δεν είναι να χειριστεί πιο αποτελεσματικά τις παραγωγικές δυνάμεις· το προλεταριάτο καταργεί τον διαχωρισμό τους και συνεπώς καταργεί επίσης τον εαυτό του.

Το τέλος του καπιταλισμού και της προλεταριακής επανάστασης είναι διαφορετικό από οποιαδήποτε προηγούμενη αλλαγή με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να βασίσουμε την επανάστασή μας σε προηγούμενες. Καταρχήν υπάρχει μόνο ένα μοντέλο επανάστασης - η αστική επανάσταση - και η επανάστασή μας πρέπει να διαφέρει κατά δυο θεμελιώδεις τρόπους: η αστική τάξη μπορούσε να χτίσει την ισχύ της αρχικά πάνω στην οικονομία, το προλεταριάτο δεν μπορεί· η αστική τάξη μπορούσε να χρησιμοποιήσει το κράτος, το προλεταριάτο δεν μπορεί.

Από την πολεμική του Μαρξ με τον Μπακούνιν, στην Κροστάνδη, τον Λένιν, τον Τρότσκι και τον Στάλιν, ο Ντεμπόρ επανεξετάζει την ιστορία του επαναστατικού κινήματος. Τελικά συμφωνεί με την άποψη του Πάνεκουκ για τα εργατικά συμβούλια, όπου: “οι αντικειμενικές συνθήκες της ιστορικής συνείδησης επανενοποιούνται”.

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 5: Χρόνος και Ιστορία

Ο Ντεμπόρ πηγαίνει από τις Ανατολικές αυτοκρατορίες στην αυτοκρατορία της κοινωνίας του θεάματος σε δεκάεξι εμπνευσμένες και διορατικές σελίδες, υπογραμμίζοντας το γεγονός ότι η ιστορία φτιάχνεται από τους ανθρώπους, ότι εξαρτάται από την επικρατούσα έννοια του χρόνου. Παρά την καθολικότητά του, ο μη-αναστρέψιμος χρόνος της παραγωγής, είναι ο συγκεκριμένος χρόνος των ιδιαίτερων συμφερόντων:

“...ο χρόνος της παγκόσμιας αγοράς, και, συνεπώς, του κόσμου του θεάματος”

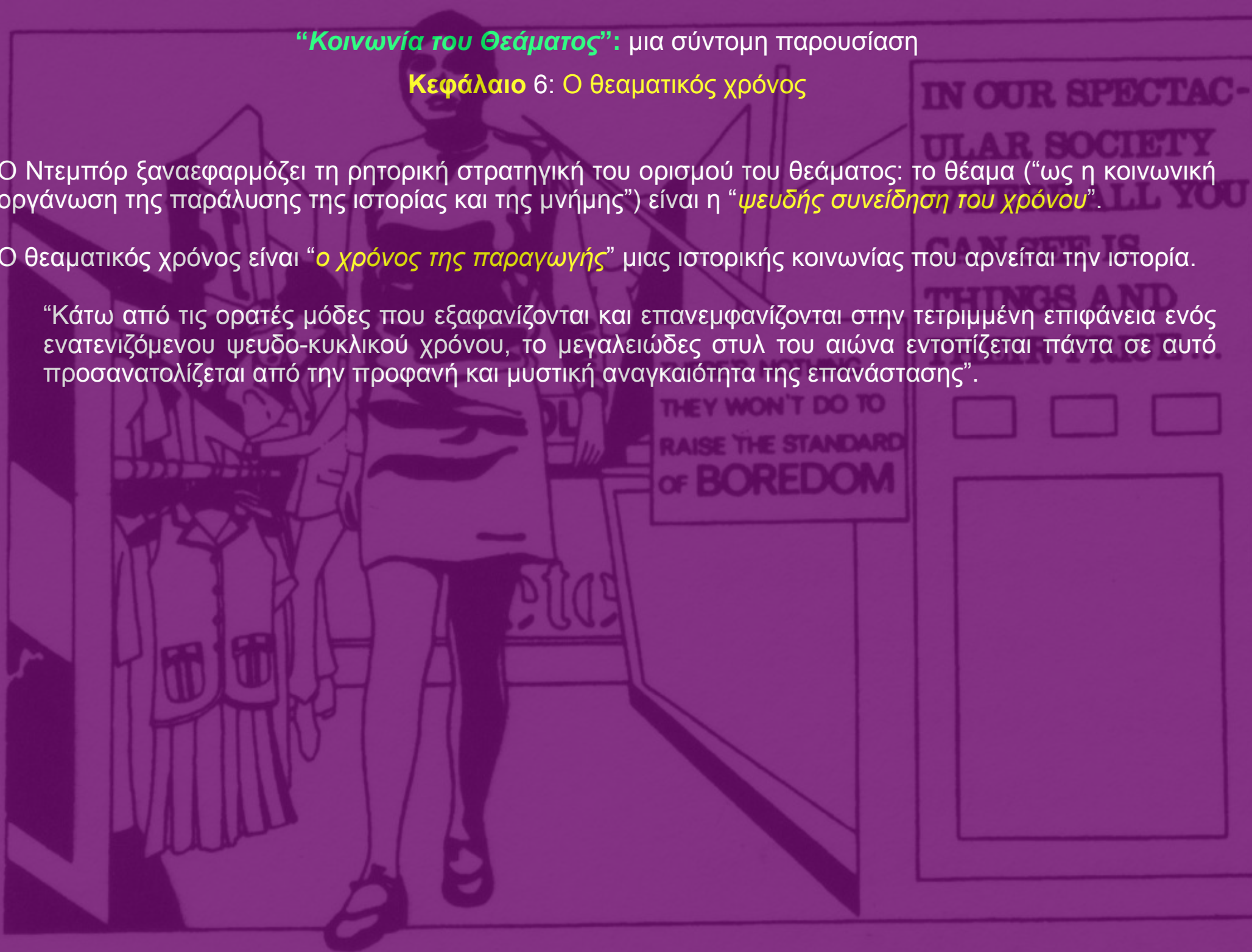
“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 6: Ο θεαματικός χρόνος

Ο Ντεμπόρ ξαναεφαρμόζει τη ρητορική στρατηγική του ορισμού του θεάματος: το θέαμα (“ως η κοινωνική οργάνωση της παράλυσης της ιστορίας και της μνήμης”) είναι η **“ψευδής συνείδηση του χρόνου”**.

Ο θεαματικός χρόνος είναι **“ο χρόνος της παραγωγής”** μιας ιστορικής κοινωνίας που αρνείται την ιστορία.

“Κάτω από τις ορατές μόδες που εξαφανίζονται και επανεμφανίζονται στην τετριμμένη επιφάνεια ενός ενατενιζόμενου ψευδο-κυκλικού χρόνου, το μεγαλειώδες στυλ του αιώνα εντοπίζεται πάντα σε αυτό προσανατολίζεται από την προφανή και μυστική αναγκαιότητα της επανάστασης”.

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 7: Χωροταξία

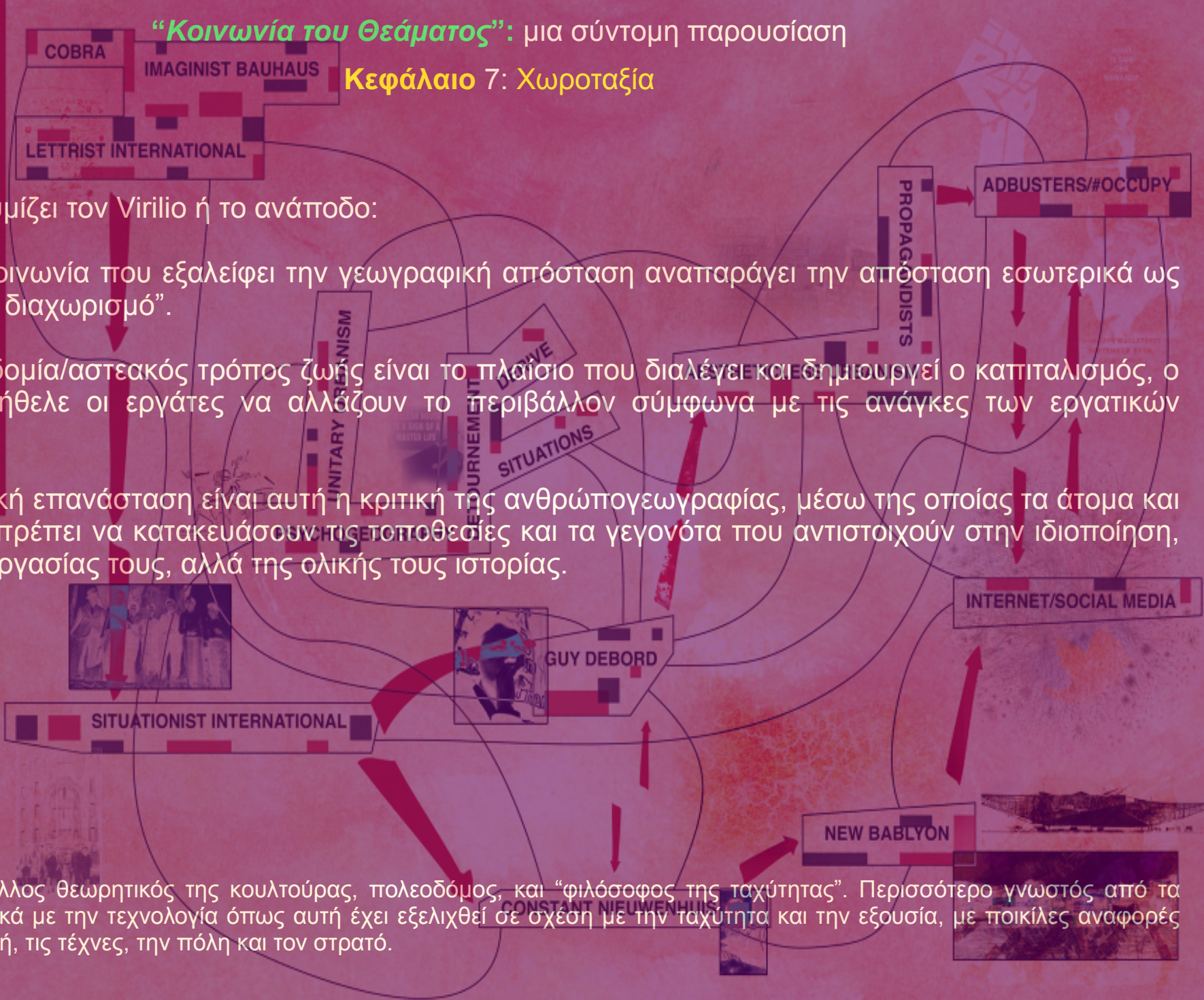
Ο Ντεμπόρ θυμίζει τον Virilio ή το ανάποδο:

“Αυτή η κοινωνία που εξαλείφει την γεωγραφική απόσταση αναπαράγει την απόσταση εσωτερικά ως θεαματικό διαχωρισμό”.

Ενώ η πολεοδομία/αστεακός τρόπος ζωής είναι το πλαίσιο που διαλέγει και δημιουργεί ο καπιταλισμός, ο Ντεμπόρ θα ήθελε οι εργάτες να αλλάζουν το περιβάλλον σύμφωνα με τις ανάγκες των εργατικών συμβουλίων.

Η προλεταριακή επανάσταση είναι αυτή η κριτική της ανθρωπογεωγραφίας, μέσω της οποίας τα άτομα και οι κοινότητες πρέπει να κατακευάσουν τις τοποθεσίες και τα γεγονότα που αντιστοιχούν στην ιδιοποίηση, όχι μόνο της εργασίας τους, αλλά της ολικής τους ιστορίας.

EXPLORING THE CONNECTIONS
in the style of psychogeography
LA 8731 seminar in community-based learning
by J. R. ENGLISH
Instructed by C. T. FOLDFORD

* **Paul Virilio**: Γάλλος θεωρητικός της κουλτούρας, πολεοδόμος, και “φιλόσοφος της ταχύτητας”. Περισσότερο γνωστός από τα γραπτά του σχετικά με την τεχνολογία όπως αυτή έχει εξελιχθεί σε σχέση με την ταχύτητα και την εξουσία, με ποικίλες αναφορές στην αρχιτεκτονική, τις τέχνες, την πόλη και τον στρατό.

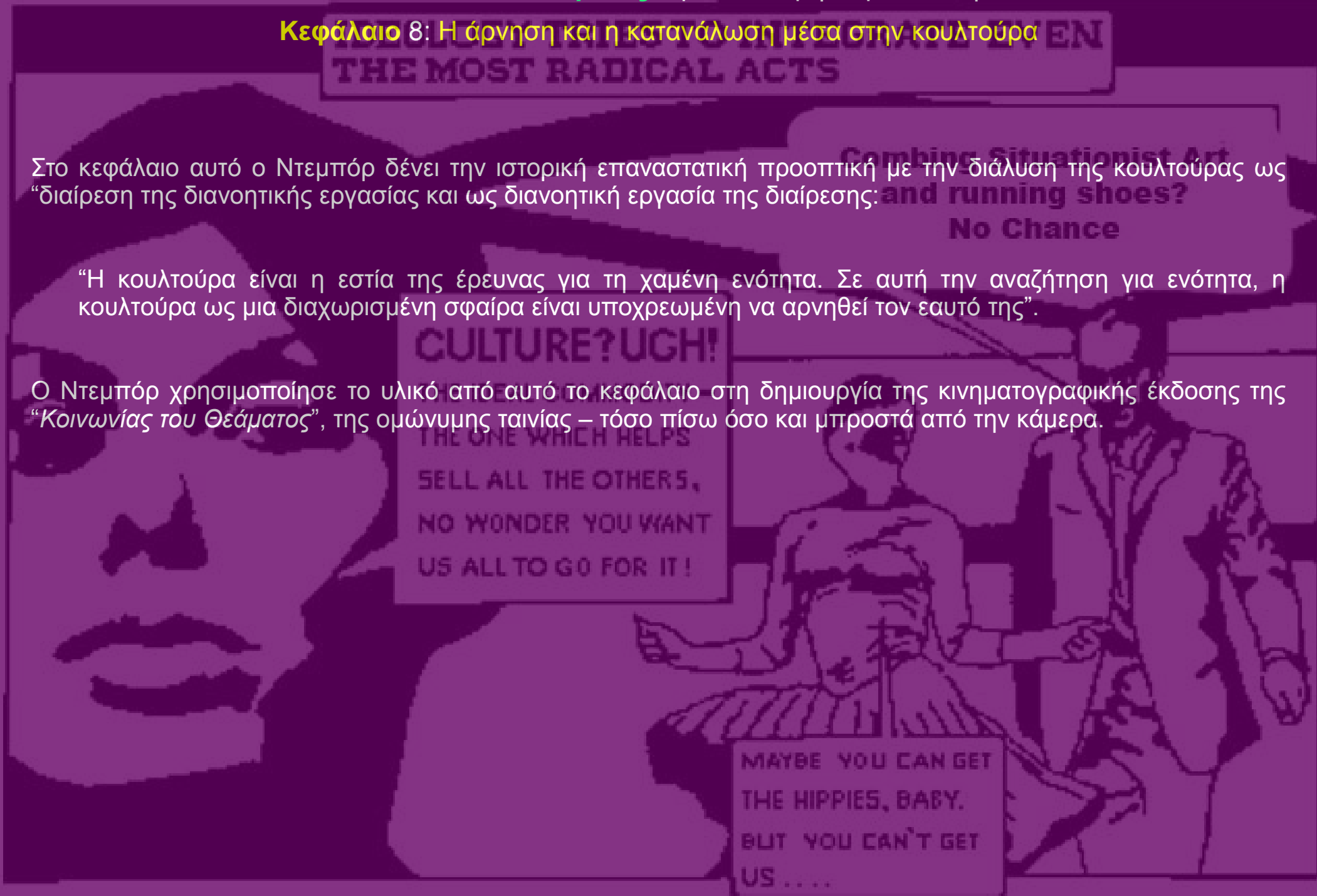
“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 8: Η άρνηση και η κατανάλωση μέσα στην κουλτούρα

Στο κεφάλαιο αυτό ο Ντεμπόρ δίνει την ιστορική επαναστατική προοπτική με την διάλυση της κουλτούρας ως “διαίρεση της διανοητικής εργασίας και ως διανοητική εργασία της διαίρεσης:

“Η κουλτούρα είναι η εστία της έρευνας για τη χαμένη ενότητα. Σε αυτή την αναζήτηση για ενότητα, η κουλτούρα ως μια διαχωρισμένη σφαίρα είναι υποχρεωμένη να αρνηθεί τον εαυτό της”.

Ο Ντεμπόρ χρησιμοποίησε το υλικό από αυτό το κεφάλαιο στη δημιουργία της κινηματογραφικής έκδοσης της *“Κοινωνίας του Θεάματος”*, της ομώνυμης ταινίας – τόσο πίσω όσο και μπροστά από την κάμερα.

“Κοινωνία του Θεάματος”: μια σύντομη παρουσίαση

Κεφάλαιο 9: Η υλοποιημένη ιδεολογία

Στο κεφάλαιο αυτό ο Ντεμπόρ ισχυρίζεται ότι η ιδεολογία είναι στη βάση της ταξικής κοινωνίας. Και εδώ, το θέαμα είναι ιδεολογία. Η “αυτο-χειραφέτηση” πρόκειται να επιτευχθεί προχωρώντας τις “υλικές βάσεις της ανεστραμμένης αλήθειας”. Τελειώνει με μια έκκληση στο να περάσει όλη η εξουσία στα συμβούλια, σε αυτό που έχει αλλού αποκληθεί “η θεωρία της πρακτικής και η πρακτική της θεωρίας” και της έννοιας του “οπλισμένου διαλόγου”.

Και μια πρόγευση κριτικής:

“Από τις πολύ λίγες ομάδες που είχαν μια κοινωνική επίδραση στο ανατρεπτικό κύμα στα μέσα της δεκαετίας του 1960, η Καταστασιακή Διεθνής έδωσε την καλλίτερη προσέγγιση στον κομμουνισμό με τον τρόπο που αυτός γινόταν αντιληπτός εκείνη την περίοδο. Υπήρχε μια ιστορικά ανυπέρβλητη ασυμβατότητα ανάμεσα στο:

"Κάτω η εργασία!"
ΚΑΙ ΤΟ
"Η εξουσία στους Εργάτες!"

Η ΚΔ στάθηκε ακριβώς στο σταυροδρόμι αυτής της αντίφασης (επι.)”.

"Επιστροφή στην ΚΔ", Gilles Dauve

“Η Καταστασιακή Διεθνής (ΚΔ) κληρονόμησε την αντίθεση, που είχαν διατυπώσει οι σουρεαλιστές, μεταξύ των συγκεκριμένων πολιτικών μέσων απελευθέρωσης της εργασίας και του ουτοπικού στόχου της κατάργησής της. Βασικό τους επίτευγμα ήταν ο μετασχηματισμός της από εξωτερική αντίθεση, η οποία μεσολαβείτο από τη μεταβατική φάση του σοσιαλιστικού προγράμματος, σε εσωτερική, κάτι που προώθησε την αντίληψή τους για την επαναστατική δραστηριότητα. Αυτή η τελευταία στοιχειοθετείτο από τη ριζοσπαστική αναθεώρηση της απελευθέρωσης της εργασίας σύμφωνα με μια γραμμή σκέψης που έδινε έμφαση στην άρνηση οποιουδήποτε διαχωρισμού ανάμεσα στην επαναστατική δράση και τον ολοκληρωτικό μετασχηματισμό της ζωής – μια ιδέα η οποία υπονοείται στο αρχικό τους πρόγραμμα περί **"δημιουργίας καταστάσεων"**. Η σημασία αυτής της εξέλιξης δεν πρέπει να υποτιμάται, επειδή η **"κριτική του διαχωρισμού"** εδώ υπονοεί την άρνηση οποιουδήποτε χρονικού χάσματος μεταξύ μέσων και σκοπών (και έτσι οποιασδήποτε μεταβατικής περιόδου καθώς και την απόρριψη οποιονδήποτε συγχρονικών μεσολαβήσεων – επιμένοντας στην καθολική (άμεσα δημοκρατική) συμμετοχή στην επαναστατική δράση. Ωστόσο, παρ' όλη την ικανότητα επανεξέτασης του χώρου και χρόνου της επανάστασης, η υπέρβαση, εκ μέρους της ΚΔ, της αντίθεσης μεταξύ απελευθέρωσης και κατάργησης της εργασίας, τελικά θα συνίστατο στην κατάρρευση του ενός πόλου μέσα στον άλλο, σε μια άμεσα αντιφατική μονάδα, μεταθέτοντας την αντίθεση μέσων και σκοπών στην αντίθεση μορφής και περιεχομένου”.

"Φέρτε τους νεκρούς σας", *Endnotes* #1 (ελλ. έκδοση: φίλοι του κεραυνοβόλου κομμουνισμού)

ΠΗΓΕΣ

- https://en.wikipedia.org/wiki/Situationist_International
- <http://www.artmag.gr/art-history/art-history/item/5154-situationists>
- http://artdistro.blogspot.gr/2007/11/blog-post_03.html
- <https://www.reddit.com/r/ReadingSOTS/>
- <http://www.notbored.org/index1.html>
- <http://www.cddc.vt.edu/sionline/>
- <http://library.nothingness.org/articles/SI/all/>
- <https://situationisteblog.wordpress.com/>
- <https://sinialo.espiv.net/η-καταστασιακή-διεθνής-μέρος-1ο-η-αθλι/>

- Anselm Jappe: *Guy Debord* (ελλ. Έκδοση Ελεύθερος Τύπος, 1998)
- Anselm Jappe: *Το Τέλος της Τέχνης στον Αντόρνο και τον Ντεμπόρ* (εκδόσεις των Ξένων) διαθέσιμο εδώ: <http://www.anarxeio.gr/contents/view/to-telos-ths-texnhs>
- Gilles Dauve: *Κριτική της ΚΔ* (https://inmediasres.espivblogs.net/2016/10/24/is_critique/)
- Gilles Dauve: *Επιστροφή στην ΚΔ* (<https://inmediasres.espivblogs.net/2016/10/24/back-to-si/>)
- *Η Κοινωνία του Θεάματος: σχολιασμός των θέσεων 1-13 και 131* στο <http://bestimmung.blogspot.gr/2013/08/guy-debord-1-13-131.html>
- *Καταστασιακοί και Τέχνη*: rififi.espivblogs.net/files/2014/05/katastasiakoi-gia-μπροσουρα.pdf
- *Βορειοδυτικό πέρασμα: Πρωτοπορίες και περάσματα*, Ίκαρος Μπαμπασάκης, εκδ. Κριτική 2015
- *Το ξεπέραςμα της Τέχνης*, εκδ. Ύψιλον, 1999
- Giorgio Agamben: “Περιθωριακές σημειώσεις πάνω στην ΚτΘ” (1990) δημοσιευμένο εδώ: <https://athens.indymedia.org/post/1530407/>
- *Για τον Ντεμπορισμό*, Γ. Ιωαννίδης, διαθέσιμο εδώ: <https://terminal119archive.files.wordpress.com/2012/10/3-deborismos.pdf>
- http://polyergaleio.blogspot.gr/2013/06/blog-post_20.html